

DRÁGOSZTÉ

Látták néhányan, azok mesélik, az öreg úgy vágta földhöz a tyúkot, hogy az meg sem mozdult többé. Ancsika néni nem bírta ezt tovább idegekkel, kirohant a konyhából, lesz, ami lesz, ő legalább a tyúkját nem hagyja így kárba veszni. Felkapta a földről a szerencsétlenül járt jószágot, kicsavarta a nyakát, és már szólt is hátra a lányának, Imolának, hogy tegyen oda gyorsan vizet forrni, mert megkopasztják, és készítenek húslevest. Mindenki meg volt szeppenve. Titokban, úgy a szemük sarkából még a rosszakarók és a haragosok is lesték, hátha bekövetkezik valami csoda, és Drágoszté mégis megenyhül. Hátha csillapodik a haragja, és nem hajtja el a háztól a kedvenc lányát, ezt a cédát. A kurválkodáson kívül egyébre alkalmatlan Szófiát. Ezúttal nem azért kapta fel a vizet a jó öreg, mert a lány ismét összefeküdt valamelyik mosdatlan cigánnyal, hanem azért, mert a templomba úgy akart menni, mint valami olcsó lotyó. Hát ember vagy te?! Rühös ribanc! Így akarnál a pap elé állni, úrvacsorát venni? Hogy a tenyérynői szoknyából, ebből a szélesebb övre emlékeztető valamiből kilátszik a segged! Az úrvacsorás kirielejszonát nekije! Na igen, ezt jól eltanulta Drágoszté, a magyaroktól – legalábbis ő így emlegeti: a legtökéletesebb káromkodásokat sajátította el ezen a vidéken. A szomszédok, a barátok és a rokonság, szóval mindenki, aki számít, egyhangúlag állítja, hogy elcsípte a nyelv zamatját Ancsika néni mellett. Tökéletesen, hangsúly nélkül járhatja a száját magyarul, senki sem mondaná róla, hogy harminc éve a hegyekben terelte a juhokat. Igenbizony, fiam, vedd tudomásul, hogy egy külföldi nyelvet úgy sajátítasz el legkönnyebben és leghamarabb, ha nekifogsz ellopni, ellesni a másiktól a káromkodásait. Így szokta dűnnyögni mackós hangján: *külföldi* és leghamarabb. Hiába kérelték lányai, hogy idegent mondjon, s fanyalodjon valahogyan a leggyorsabban az ízére – ha már annyit emlegeti ezeket a dolgokat! Nem és nem, ő van olyan magyar immár – replikáz –, hogy akármit megengedhet magának. A ravaszabbak ilyenkor azzal felelnek meg neki, hogy egyéb nyelvekkel sosem bibelődött, alkalma sem volt ilyesmire. Tévét ugyancsak magyart néz, a külföldi adók pedig kizárólag magyarul szólalnak meg, más nincs nálukfelé. Honnan tudná tehát, hogy a magyarok a káromkodás birodalmában győztes hősök?! Nevet, legyint, majd újult erővel káromkodik, bizonyítandó, amit csak ő ért úgy istenigazából. Ancsika néni a maga szelíd, mindent

megbocsátó természetével csak nyel és nyel, sosem vág vissza Drágoszténak. A néha-néha szinte kicsúszó dorgálásokat rutinosan visszaparancsolja: ne beszélj már ilyen csúnyán, öreg! A gombóc ott a torkában, lenyelné, ám azal marad. Meggyőzi a galamblelkét, hogy talán nem is gondolt ő ilyent. Addig-addig forgolódik szomorkás, lemondó alázata körül, míg igazából maga sem tudja, mi történik ebben a világban, amibe őket összerakta a véletlen. De a tyúkját, azt ugyan nem hagyja. Nyilván igaza van a férjurának, Szófia miért kell ennyire kipakolja mindenét? Kész szerencse, hogy bugyit húzott, egyébként kilátszana a vágása. Így is rusnya és undorító, az a csiknyi tanga, jajuramisten, hát ki tudom ejteni a szájamon, hogy tangába bújtatja a szemérmét! Dorma felcsinálta, és mi elvittük kaparásra... azóta ilyen. Ahhoz az idős doktornőhöz került, aki tizennyolc éve is ugyanilyen ráncos nagymamának tűnt. Engem ugyancsak az kapart ki – Szófia meg Imola után. Amikor Drágoszté rám ripakodott, hogy neki aztán nem kell több lány. Hozzá fordultunk, legalább tudtuk, hogy normálisan csinálja, és nem fertőzi be a nyomorultat. Azóta mintha megbolondult volna. Cigarettazik, iszik, örökké részegen érkezik haza, éjszakába temetkezve, a kutyák ugatásától kísérvé. A legszomorúbb, hogy rajta röhög a fél világ, mert persze a legények eldicsekedik egymás között „a dógot”. Nekem is megvolt, hé – így hetykélkednek, és fickóskodnának, hogy kinek többször. Csakhogy Szófia markancos: másodszor senkit sem enged behatolni. Így hallottam, így tudom. Velem ugyan nem áll szóba, ha kérdem, szikrát hány a szeme, és ocsmány a szája. A vénasszonyok ott ülnek a padon, a katona fegyelmével őrködnek a poszton, aszott bőrük a szemük körül mintha még szorosabbra vonná a láthatárt, úgy néznek át rajtunk, világ csúfságán. Nem fogadják a köszönésem, még az enyémet se fogadják. Persze, jól tudom, hogy a hátam mögött, amint belépek a boltba, rögvést összeborulnak. Mint a habok a végtelen türelmű tengeren. Vég nélkül susognak, csak susognak, susognak. Két perc múlva ájtatosan bámulnak a messzeségbe, úgy tesznek, mintha igazából egy szót sem váltottak volna, amíg én odabent jártam. Amikor kijövök, nyilván a boltos, Saláta kezdi osztani az átkozott Máriskával az éjszakai ügyeket, csámcsognak a mi Szófiánk újabb és újabb esetein. Állítólag Salátának, ennek a rücskös bőrű disznónak is aláfeküdt. Az meg így szokta előadni röfögő nevetgéléssel: egy csomag cigiért, valamint egy háromnegyedes vodkáért. Jól tudom bezzeg, hogy a lányom nem iszik afféle mérget, ami ennek a boltjában elérhető. Szajha, de legalább megadja a módját. Végül is megértem Drágosztét, hisz azt mégsem teheti, hogy így megy templomba úrvacsorázni. Kifakadt, rá ugyanaz a nyomás nehezedik, azóta...

Veszed le azonnal azt a szegecses kabátot magadról? Hogy a lepra esne beléd és az idióta körfűrész-muzsikát döngető latraidba! Az apja áldott jó lélek, kenyérré lehet kenni. Legalábbis ilyen volt. Újabban nem tudom, mire vigyen az agyam. Szívem az ellen is borzongva tiltakozik, hogy ezekre a tévelygős gondolatösvényekre egyáltalán rávezet az ördög. Drágoszté a lányával együtt változott meg a kaparás után. Nem beszélünk róla, örök csendbe takargatjuk, de érzem az érintésén este, amikor átölel az ágyban, érzem az elkapott tekintetek mögött, a legyintésekben és az elfordulásai-ban. Mindenben ott van. Fáj neki, és tudja: helytelenül döntöttünk. Sosem háritáná rám a felelősséget, hurcolja a kereszt ráeső részét – néha az az érzésem, engem éppenséggel felmentene, ha képes volna erre. Dorma cudarul elbánt ugyan Szófiával... és velünk... na meg a saját szüleivel, mi mégsem kellett volna elvetessük a picit. Hogyne, 17 éves volt a mi lánykánk, de megtarthattuk volna, hogy felneveljük. Hányan és hányan, hasonló módon lépnek félre! Nálunk is akadt volna étel a pluszszájnak. Ha nagyon rágtak volna minket a pletykafészek, eladtuk volna a földeket, és elköltöznék, valahová el, mindegy, merre, csak ne érjen utol a mocskos nyelvük. Nyugodalmos boldogságban, csendben leélhettük volna a mi kicsike életünket, amit a Fennvaló adott nekünk. Drágoszté heteken át mindenfélével elhalmozta Szófiát, mégsem jött helyre, semmitől helyre nem billent a sebzett lelke. Ült a besötétített szobában, és sírt, naphosszat zokogott. Végül, azon a hétfő estén az apja kifakadt, mondott egy kirijlejumát, becsapta az ajtót, majd elment a Merkatiba. Sosem járt ilyen helyeken, utálja azokat, akik kocsmában lopják a napot. Mesélte másnap Píros, milyen furcsán bámult: mint a sebzett bika, kapkodta a fejét, kit tudna meghasítani. S csak nyakalta befelé egyik rövidet a másik után. Amikor már vérekes volt a szeme, kiment, egyenes léptekkel ment ki a füstből-bűzből, s ejsze az Úristen sem tudná elbeszélni, mi történt odébb. Az emberek susogják, hogy csak ő tehetta el láb alól – azon a végzetes éjszakán megleste, amikor hazatért, leütötte és elásta, valahol a Disznókosárban áshatta el a nyomorult Dormát. Nem tudhatom, hiszen sosem szólt nekem arról a pár óráról. Kérdezni nem merek. Öt nap múlva kijöttek a policájok, hárman voltak, bilincsbe verték, és betuszkolták a kocsiba. Elvitték vizsgálati fogságba. Hiába tettem tanúvallomást, hogy aznap éjszaka velem hált, mint máskor örökké, mert az ügyész úr meghosszabbította a letartóztatási parancsot, és így ült az én férjemuram, aki a légynek sem ártott azelőtt, így húzott le három hónapot és tizenkét napot. Persze, kiengedték, mert semmit sem tudtak rábizonyítani. Hiába túrták fel a Disznókosarat: hullának

nyoma sem volt. Időközben kiderült, hogy Piró jelentette fel, Dorma anyja. Minden megváltozott, bizony. Ez a lány, ez a Szófia nekiesett a hazatérő apjának, tépte a haját, csapkodta a mellét, karmolta az arcát, hogy miért ölte le az ő kedvesét, miért és hol kaparta el?! Legalább templomos temetése lehetett volna, nem volt az a fiú olyan utcasöpredéke. Így üvöltözött az én lánykám, és Drágoszté túrta, egy szót sem szólt, csak próbálta eltolni magától a megfáradt lelket. Szófia megállt előtte, akaratosan megvetette a két lábát: Hát nem mondd, kutyája? Összeszorította az ajkát, míg kifehéredett, így csinált kicsi korában, játékból persze, és toporzékolt mellé. Ezúttal halálkomolyan gondolta. Sziszegte a szavakat, és élesen méregette az apját gonosz – nem, nem, inkább utálkozó tekintettel. Nem nyög néd ki végre, mit műveltél vele?! Elvettétek a kicsimet, és nagy bátran eltetted láb alól őt is? Hát emberek vagytok ti?! Azzal leköpte. Elborzadva és tehetetlenül vártam, számítottam rá, úgy megüti a lányát azzal a súlyos kezével, hogy a feje tompán nekicsapódik a beton lépcsőfoknak. Megfagyott a vér bennem, sikoltani se mertem. Nem ütött. Ehelyett csak szomorkásan mosolygott, letörölte az arcát, és hátrament az istállóba, szemügyre venni a gazdaságot, mi változott, míg ő oda volt. De ez a lány, ez a lány csak az apját akarta, és akarja továbbra is tönkretenni. Úgy szeretné látni: összetörve, megfeszítve, ez a végső szándéka Szófiának. Csak azt érteném meg végre, engem miért kímél? Miközben Drágosztét naponta végigsétáltatná a pokol összes kéntüzes kamráján! Úgy meg tudja szégyeníteni, változatosabbnál változatosabb módokon, hogy nyugodtan lediplomázhatna ebből a tudásából. Ez az egyetlen életcélja, ezért fekszik össze akárkivel. Már olyan híre van, hogy a szomszéd falvakból is jönnek hozzá a rosszarcú fiúk, a tésztaképűek és a durva kezű, lapáttenyerű nyálasok, azokkal, akarom mondani a legundorítóbb sátánnal is baszik! Kimennek, állítólag ki szoktak menni az erdőbe, és ott csinálják. Nem tudhatom, így mondják. Ezeket a szóbeszédet Rudi említi néha, amikor betér hümmögni Drágosztéhoz. Akkor is itt volt. Szófia odalépett az apjához, és az arcába vigyorgott: Na, te vén fasz, megyek úrvacsorázni! Ezt már nem bírta idegekkel a jó öreg, elkapta könyök felett, csúnyán megszorongatta a bal kezét. Előbb lecibálta a szegeccses kabátot róla, üvöltött, és sárba taposta, aztán elkapta ismét a karját. Látszott rajta rögvést, hogy elkékvült, úgy belekapott az apja. Aztán csak rángatta, dobálta, míg oda nem kerültek Rudi elé: Látod, Rudi? Ilyen az én lányom! Ilyenné lett! Nézz csak rá! Ki van alaposan mázolvva, mint valami rühös kurva, vastagon ki van festve a szeme, ha most bögne, elfolya az egész, és úgy nézne ki, mint holmi el-

fuserált szörnyeteg! Épp ezért nem fog sírni. Igaz, Szófi? Csak mosolygott rá, és villogtatta az agyarát, jobboldalt félre talált nőni a foga, elnyomta a következő, és hát ilyenkor, amikor mosolyog, rettenetesen néz ki. Olyankor is félelmetes, mikor baráti társaságban, fergeteges jókedvében elneveti magát. Ezt tudja jól, hát egyre inkább arra szoktatta magát az évek során, hogy ha lehetséges, egyáltalán ne nevéssen. Tetszését elrejti, vagy másképp fejezi ki, és megfigyeltem, hogy újabban alig-alig nyilvánul meg társaságban. Nem csoda, hogy mindenki elhúzódtott tőle, és morcos, lehetetlen alaknak bélyegezték meg. Hiába tudom én róla, mi az igazság: arany szíve van, és vidám, életerős ember, aki rajong az élet minden megnyilvánulásáért, akár a tudatlanságában romlatlan kisgyerek. A telet imádja – akár a latyakos tavaszt. A döglött lovat ugyanúgy képes megcsodálni, mint a kicsi disznókat, amikor angyalburokban kiborulnak a kocából. Úgy metszi a szőlőt, hogy érzem a simogatást minden egyes kézmozdulatában. Ez az ember, az én emberem lenne fekete lelkű? És gyilkos?! Zord, az igaz, mert olyanná tette önmagát: magányossá, halk lényé. Ilyen üvöltözős dührohama sosem volt. Csak úgy rángatta Szófiát, odahúzta, bármennyire vonatkozott a lány, odacsapta Rudi elé, mint holmi rongyot, és emelte a csizmás lábát, hogy belerúg. Csak akkor kapott észbe, mit művel. Idejében leállt. Ám a mérge, az nem párolgott el, sőt a felismeréstől, hogy Szófia szerette volna azt a rúgást megkapni és valahogy letudni, nos, ez annyira kiborította, hogy szinte tajtékozott. Igen, azt hiszem, igazán még csak ettől pörgött be. Felkapta a földről, és letépte róla azt a semmiforma vágott inget, amiből tényleg szinte mindene kilógott, közben üvöltözte Rudinak, hogy na látod, látod, komám, nézd meg, milyen gyönyörű mellei vannak, te is kaphatsz mindebből a jóból, a pap is kaphat, odaviszi a csöcseit, megfejeheti a tiszteletes úr! Nem Szófi fog inni a kehelyből, dehogya! Hát ezt csinálja ez a hülye picasa... te, te, te, utca rongya! Ellökte magától, félmeztelen volt már a lány. Szófia behúzta a nyakát, reszketve kuporodott össze az apja előtt, karikába görnyedt, minél kevesebbet lássanak belőle a kíváncsiskodók. Az udvaron ott kapirgált, Drágoszté közelében téblábolt a kedvenc kendermagosom, hát az én férjemuram, aki még egy nyulat sem képes levágni, hanem el szokta hívni Dugójancsit, egyetlen villámgyors mozdulattal elkapta, és úgy földhöz csapta, hogy rögvest vége lett. A nagy kiabálásra összesereglett szomszédok és a járókelők átbámultak az apró deszkakerten. Nem kellett volna elmondjam a minden lében kanál Jánkáknak, hogy a tyúkban, miután felbontottam, megtaláltam az összetört tojást.